
CERKVENI DOKUMENTI – NOVA SERIJA 22

Papež Frančišek

Poslanica ob praznovanju

48. svetovnega dneva miru, 1. januarja 2015

NE VEČ SUŽNJI, AMPAK BRATJE

Papež Frančišek

**POSLANICA
OB PRAZNOVANJU
48. SVETOVNEGA DNEVA MIRU
1. januarja 2015**

**NE VEČ SUŽNJI,
AMPAK BRATJE**

ZALOŽBA
DRUŽINA

Ljubljana
2014

CERKVENI DOKUMENTI – NOVA SERIJA 22

Papež Frančišek
poslanica ob praznovanju
48. svetovnega dneva miru
1. januarja 2015
NE VEČ SUŽNJI, AMPAK BRATJE

Izvirnik:

MESSAGGIO DEL SANTO PADRE FRANCESCO
PER LA CELEBRAZIONE DELLA
XLVIII GIORNATA MONDIALE DELLA PACE
NON PIÙ SCHIAVI, MA FRATELLI

© Libreria Editrice Vaticana, Vaticano 2014

© Družina, Ljubljana

Glavni urednik : Rafko Valenčič

Prevod : Drago Čepar

Lektorica : Ana Pavlek

Redakcija

in spremna beseda : Rafko Valenčič

Izdala : Družina, d. o. o

Odgovarja : Tone Rode

Tisk : Tiskano v Sloveniji

Naklada : 1000 izvodov

Ljubljana, decembra 2014

Več informacij o knjigah založbe Družina dobite
na www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2-284

FRANCISCUS, papež

Ne več sužnji, ampak bratje : poslanica ob praznovanju 48.
mednarodnega dneva miru, 1. januarja 2015 / papež Frančišek
; [prevod Drago Čepar]. - Ljubljana : Družina, 2014. - (Cerkveni
dokumenti. Nova serija ; 22)

Prevod dela: Non piú schiavi, ma fratelli

ISBN 978-961-04-0131-5

277219328

Papež Frančišek

POSLANICA

OB PRAZNOVANJU

48. SVETOVNEGA DNEVA MIRU

1. januarja 2015

NE VEČ SUŽNJI, AMPAK BRATJE

1. Ob začetku novega leta, ki ga sprejemamo kot milost in Božji dar človeštvu, naslavljam na vse može in žene, vsa ljudstva in narode sveta, državne poglavarje, predsednike vlad in voditelje različnih verstev, pristrčno voščilo miru. Spremlja ga moja molitev, da bi prenehale vojne, spori in veliko trpljenje, ki ga povzročajo človeške roke, stare in nove epidemije ter uničujoče posledice naravnih nesreč. Prav posebej molim za to, da bi se, v skladu z našo skupno poklicanostjo, da sodelujemo z Bogom in vsemi ljudmi dobre volje pri pospeševanju sožitja in miru v svetu, znali upreti skušnjavi, da bi se obnašali nevredno naše človečnosti.

V lanski novoletni poslanici sem zapisal, da je v srcu vsakega moškega in ženske »želja po polnem življenju, skupaj s tistim neuničljivim hrepenenjem po bratstvu, ki nas žene k občestvu z drugimi in nas usposablja, da v njih ne vidimo sovražnikov ali tekmecev, ampak brate in sestre, ki jih moramo sprejemati in objemati«.¹ Ker je človek bitje odnosa in se uresničuje v medosebnih

¹Papež Frančišek, Poslanica ob svetovnem dnevu miru 1. januarja 2014, Bratstvo, temelj in pot do miru, Cerkevni dokumenti - Nova serija 21, Družina, Ljubljana 2013, št. 1.

odnosih z navdihom pravičnosti in ljubezni, je za njegov razvoj temeljno priznavanje in spoštovanje njegovega dostojanstva, svobode in avtonomije. Žal vedno razširjeno izkoriščanje človeka po človeku globoko rani občestveno življenje in poklicanost tkanja medosebnih odnosov spoštovanja, pravičnosti in ljubezni. Ta zavržen pojav, ki vodi k teptanju temeljnih pravic drugega ter k izničenju njegove svobode in dostojanstva, ima mnogotere oblike, o katerih želim na kratko razmišljati, da bi v luči Božje besede mogli biti vsi ljudje »ne več sužnji, ampak bratje«.

Prisluhnimo Božjemu načrtu za človeštvo

2. Tema, ki sem jo izbral za to poslanico, se navdihuje v Pismu apostola Pavla Filemonu, v katerem apostol prosi svojega sodelavca, naj sprejme svojega sužnja Onézima, ki je postal kristjan in zato po Pavlovem mnenju zasluži, da ga ima za *brata*. Tako piše apostol narodov: »Morda je bil zato za kratek čas ločen od tebe, da bi ga spet pridobil za zmeraj, in sicer ne več kot sužnja, ampak kot brata, nadvse dragega...« (Flm 1, 15–16). Ko je Onézim postal kristjan, je postal Filemonov brat. Spreobrnjenje h Kristusu – začetek novega življenja *Kristusovega učenca* – je *novo rojstvo* (prim. 2 Kor 5,17; 1 Pt 1,3), ki obnavlja *bratstvo* kot osnovno vez družinskega in temelj družbenega življenja.

V Prvi Mojzesovi knjigi (prim. 1 Mz 1,27–28) beremo, da je Bog ustvaril človeka kot *moža in ženo* in ju blagoslovil, da bi rodila in se množila: iz Adama in Eve je naredil starše, ki sta, uresničujoč Božji blagoslov biti rodovitna in se množiti, ustvarila prvo *bratstvo*, bratstvo Kajna in Abela. Kajna

in Abel sta brata, ker prihajata iz istega naročja, in imata zato isti izvor, naravo in dostojanstvo svojih staršev, ustvarjenih po Božji podobi in sličnosti.

Vendar *bratstvo* izraža tudi mnogoterost in različnost med brati, čeprav so povezani po rojstvu in imajo isto naravo in enako dostojanstvo. Kakor *bratje in sestre* so vse osebe po naravi v odnosu z drugimi; od njih se razlikujejo, a imajo isti izvor, naravo in dostojanstvo. V moči tega je *bratstvo* osnova za mrežo temeljnih odnosov za izgradnjo od Boga ustvarjene človeške družine.

Žal je med v Prvi Mojzesovi knjigi opisanim stvarjenjem in *prerojenjem* v Kristusu, ki naredi vernike brate in sestre »prvorojenega med mnogimi brati« (Rim 8,29), tudi negativna resničnost greha, ki večkrat prekine iz stvarjenja izhajajoče bratstvo ter nenehoma pači lepoto in vzvišenost *biti bratje in sestre* iste človeške družine. Kaj ne le da ne more prenašati svojega brata Abela, ampak ga iz zavisti ubije in zagreši prvi bratomor. »Kajnov umor Abela tragično pričuje o njegovem korenitem zavračanju njune poklicanosti, da sta brata. Njuna zgodba (prim. 1 Mz 4,1–16) razkriva težko nalogo, h kateri so poklicani vsi ljudje, da živijo povezani in skrbijo drug za drugega.«²

Tudi v zgodbi o družini Noeta in njegovih sinov (prim. 1 Mz 9,18–27) Kamova brezobzirnost do očeta Noeta pripravi do tega, da ta prekolne nespoštljivega sina in blagoslovi ostale, tiste, ki so ga spoštovali, in tako uvede neenakost med brati, rojenimi iz istega naročja.

V pripovedi o izvoru človeške družine postane greh oddaljitve od Boga, od lika očeta in brata, izraz odklonitve občestva in preide v kulturo zaslužnjevanja (prim 1 Mz 9,25–27). Posledice tega

² Papež Frančišek, Prav tam, 2.

se vlečejo iz roda v rod: odklanjanje drugega, trpinčenje, kršitve dostojanstva in temeljnih pravic, uzakonitev neenakosti. Od tu se potreba po spreobrnjenju nadaljuje do Zaveze, ki se uresniči v Kristusovem darovanju na križu, v zaupanju, da »kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost ... po našem Gospodu Jezusu Kristusu ...« (Rim 5,20.21). On, ljubljeni Sin (prim. Mt 3,17) je prišel, da bi razodel Očetovo ljubezen do človeštva. Kdor posluša evangelij in sledi klicu k spreobrnitvi, za Jezusa postane »brat in sestra in mati« (Mt 12,50) in torej posinovljen otrok njegovega Očeta (prim. Ef 1,5).

Kristjani, Očetovi otroci in Kristusovi bratje, pa ne postanemo po neki Božji oblastni uredbi brez uporabe osebne svobode, torej ne da bi se svobodno spreobrnil h Kristusu. Biti Božji otrok sledi klicu spreobrnjenja: »Spreobrnite se! Vsak izmed vas naj se da v imenu Jezusa Kristusa krstiti v odpuščanje svojih grehov in prejeli boste dar Svetega Duha« (Apd 2,38). Vsi, ki so odgovorili z vero in življenjem na ta Petrov nagovor, so vstopili v bratstvo prve krščanske skupnosti (prim. 1 Pt 2,17; Apd 1,15.16; 6,3; 15,23): Judje in Grki, sužnji in svobodni (prim. 1 Kor 12,13; Gal 3,28), katerih različnost izvora in družbenega položaja ne zmanjšuje nikogaršnjega dostojanstva in nikogar ne izključuje iz pripadnosti božjemu ljudstvu. Krščanska skupnost je torej kraj občestva bratske ljubezni (prim. Rim 12,10; 1 Tes 4,9; Heb 13,1; 1 Pt 1,22; 2 Pt 1,7).

Vse to priča, kako je veselo oznanilo Jezusa Kristusa, po katerem Bog »vse dela novo« (Raz 21,5),³ sposobno odrešiti tudi medčloveške odno-

³ Prim. Papež Frančišek, Apostolska spodbuda Veselje evangelija - Evangelii gaudium, Cerkevni dokumenti 140, Družina, Ljubljana 2014, 11.

se, vključno z odnosom med sužnjem in njegovim gospodarjem, tako da osvetli tisto, kar imata skupnega: posinovljenost in vez bratstva v Kristusu. Jezus sam je rekel svojim učencem: »Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas pa sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta« (Jn 15,15).

Mnogoteri obrazi suženjstva včeraj in danes

3. Že od davnih časov različne človeške družbe poznajo pojav zaslužnjevanja človeka po človeku. V zgodovini človeštva so bila obdobja, ko je bilo suženjstvo splošno sprejeto in zakonsko urejeno. Zakon je določal, kdo se je rodil svoboden, kdo kot suženj, in pod katerimi pogoji je lahko svobodo izgubil ali jo spet pridobil. Sam zakon je torej dopuščal, da se je lahko ali se je moralo nekatere osebe imeti za lastnino druge osebe, ki je lahko z njimi svobodno razpolagala. Sužnja se je lahko prodalo ali kupilo, odstopilo ali nabavilo, kot da bi bil blago.

Danes je v svetu po pozitivnem razvoju zavesti človeštva suženjstvo, zločin ranjenega človeštva,⁴ formalno odpravljeno. Pravica vsake osebe, da ni v suženjstvu ali tlačanstvu, je v mednarodnem pravu priznana kot nesporna norma.

Vendar so kljub številnim mednarodnim sporazumom in strategijam, s katerimi se mednarodna skupnost bori proti suženjstvu in želi narediti konec temu pojavu v vseh njegovih oblikah, še

⁴ Prim. papež Frančišek, *Discorso alla Delegazione internazionale dell'Associazione di Diritto Penale - Nagovor Mednarodni delegaciji Združenja kazenskega prava*, 23. oktober 2014: *L'Osservatore Romano*, 24. oktober 2014, str. 4.

danes milijoni ljudi – otrok, moških in žensk vseh starosti – prikrajšani za svobodo in prisiljeni živeti v pogojih, primerljivih s suženjstvom.

Mislím na mnoge *delavce in delavke, tudi mladoletne*, zasušnjene na formalni ali neformalni ravni na različnih področjih, od gospodinjkega do kmečkega dela in od rokodelske industrije do rudarstva, tako v deželah, katerih delovna zakonodaja ne zadošča minimalnim mednarodnim standardom, kakor tudi, čeprav ilegalno, v deželah, v katerih zakonodaja ščiti delavca.

Mislím tudi na življenjske pogoje *mnogih migrantov*, ki na svojem dramatičnem potovanju, oropani svoje lastnine ter fizično in spolno zlorabljeni, trpijo lakoto in izgubljajo svobodo. Mislím na tiste od njih, ki po zelo težkem potovanju, polnem strahu in negotovosti, pridejo na cilj, pa se jih včasih tu zadržuje v nečloveških pogojih. Mislím na tiste od njih, ki so jih različne družbene, politične in gospodarske okoliščine potisnile v ilegalo, in na tiste, ki ostanejo v okviru zakonitosti, a morajo zato sprejeti življenje in delo v sramotnih pogojih; posebej ko državne zakonodaje ustvarjajo ali dopuščajo strukturno odvisnost priseljenega delavca od delodajalca, na primer pogojevanje zakonitosti bivanja z delovno pogodbo ... Da, mislím na »suženjsko delo«.

Mislím na *osebe, prisiljene v prostitucijo*, med katerimi je mnogo mladoletnih, ter ženske in moške spolne sužnje; na ženske, prisiljene v poroko ali prodane v zakon; tiste, ki so po smrti moža dane v nasledstveni zakon sorodniku brez možnosti, da bi dale ali odtegnile svoje soglasje.

Ne morem ne misliti na mnoge, *mladoletne in odrasle*, ki so postali predmet *prometa in trgovine z organi, novačenja za vojaško službo ali beračenje*, za nezakonite dejavnosti, kot so

proizvodnja ali prodaja mamil, ali za prikrite oblike mednarodnih posvojitvev.

Mislím končno na vse tiste, ki so jih teroristične skupine ugrabile, zadržale v jetništvu in zasušnjile za svoje cilje kot borce, ali posebej dekleta in žene kot spolne sužnje. Mnogi izmed njih izginejo, so večkrat prodani, trpinčeni, pohabljeni ali ubiti.

Globlji vzroki suženjstva

4. Korenine suženjstva so, tako danes kot včeraj, v pojmovanju človeške osebe, ki dopušča možnost, da jo obravnavamo kot predmet. Ko greh pokvari človekovo srce in ga oddalji od njegovega Stvarnika ter ljudi, le teh ne zaznava več kot bitij enakega dostojanstva, kot bratov in sester v človečnosti, ampak kot predmete. Človeški osebi, ustvarjeni po Božji podobi in sličnosti, se na silo, s prevaro, fizično ali psihično prisilo, vzame svoboda; popredmeti se jo in reducira na raven lastnine nekoga; obravnava se jo kot sredstvo in ne kot cilj.

Ob tem ontološkem vzroku – odklanjanju človečnosti v drugem – sodobne oblike suženjstva pojasnjujejo tudi drugi vzroki. Med njimi mislim predvsem na *revščino, nerazvitost in izključenost*, posebno ko se to združi s *pomanjkanjem možnosti za izobraževanje ali s pičlimi, če ne ničelnimi zaposlitvenimi možnostmi*. Neredko so žrtve trgovine in zasušnjevanja osebe, ki so skušale najti način izhoda iz razmer skrajne revščine, pogosto verjele lažnim obljubam dela, a so padle v roke kriminalnih mrež, ki trgujejo s človeškimi bitji. Te mreže se večče poslužujejo moderne informacijske tehnologije, da primamijo mlade in najmlajše iz vseh delov sveta.

Tudi pokvarjenost tistih, ki so pripravljene storiti vse, da bi obogateli, je treba prišteti med vzroke suženjstva. Dejansko je za zaslužnjevanje ljudi in trgovino z njimi potrebno pajdaštvo, ki gre pogosto z roko v roki s podkupljivostjo posrednikov, članov sil javnega reda, drugih državnih organov ali pripadnikov različnih civilnih in vojaških ustanov. »To se zgodi, ko je v središču gospodarskega sistema bog-denar in ne človek, človeška oseba. Da, v središču vsakega družbenega in gospodarskega sistema mora biti oseba, Božja podoba, ustvarjena, da bi bila gospodar vesolja. Ko se odstrani osebo in pride bog-denar, pride to tega prevrata vrednot.«⁵

Drugi vzroki suženjstva so *oboroženi spopadi, nasilje, kriminal in terorizem*. Številne osebe ugrabijo, da bi jih prodali, novačili za borce ali spolno izkoriščali, ko so se prisiljene izseliti in pustiti vse, kar imajo: zemljo, hišo, posest in tudi svojce. Prisiljene so iskati alternativo takim grozovitim pogojem tudi ob tveganju lastnega dostojanstva in preživetja ter tako tvegati vstop v začaran krog, ki jih naredi za plen bede, sprijemnosti in njihovih pogubnih posledic.

Skupen boj proti suženjstvu

5. Ko opazujemo pojav trgovine z ljudmi, nezakonitega prometa migrantov in druge znane in neznane obraze suženjstva, imamo pogosto vtis neke splošne ravnodušnosti.

Žal je to v veliki meri res. Rad pa bi spomnil na ogromno tiho delo v prid žrtev, ki ga že

⁵ Papež Frančišek, *Discorso ai partecipanti all' Incontro mondiale dei Movimenti popolari-Nagovor udeležencem Svetovnega srečanja ljudskih gibanj*, 28. 10. 2014: *L'Osservatore Romano*, 29. 10. 2014, str. 7.

mного let opravljajo mnoge *redovne skupnosti*, posebej ženske. Te ustanove delujejo v težkih okoliščinah, ki jih včasih obvladuje nasilje, in skušajo pretrgati nevidne verige, ki vežejo žrtve na njihove mešetarje in izkoriščevalce; verige, katerih člani so včasih narejeni iz nežnih psiholoških mehanizmov, ki držijo žrtve v odvisnosti od njihovih biričev z izsiljevanjem in grožnjami njim in njihovim dragim, včasih pa so to materialna dejanja, kot sta zaplemba osebnih dokumentov in fizično nasilje. Redovne skupnosti delujejo predvsem na treh področjih: pomoč žrtvam, njihova psihična in vzgojna rehabilitacija in ponovna vključitev v družbo ciljne ali izvorne države.

To neizmerno delo, ki zahteva pogum, potrpežljivost in vztrajnost, zasluži, da ga cenita Cerkev in družba. Vendar je jasno, da samo zase ne more narediti konca nadlogi izkoriščanja človeške osebe. Potreben je tudi trojni napor odgovornih *na institucionalni ravni*: preventiva, zaščita žrtev in sodni pregon odgovornih. In kot se kriminalne organizacije poslužujejo svetovnih mrež za doseganje svojih ciljev, tako tudi ukrepi za zmago nad tem pojavom zahtevajo svetoven skupni napor različnih družbenih dejavnikov.

Države bi morale budno paziti, da bi njihove nacionalne zakonodaje o migracijah, delu, posvojitvah, selitvah podjetij in o trgovanju z izdelki, narejenimi z izkoriščanjem dela, res spoštovale dostojanstvo osebe. Potrebni so pravični zakoni, osredotočeni na človeško osebo, ki branijo njene temeljne pravice in jih ponovno vzpostavljajo, če so kršene, ter pri tem žrtvam vrnejo ugled in jim zagotavljajo nedotakljivo varnost; ob tem pa učinkoviti mehanizmi nad-

zora pravilne uporabe takih predpisov, ki ne dopuščajo prostora za podkupljivost in nekanovanost. Potrebno je priznati vlogo ženske v družbi in pri tem delati tudi na ravni kulture in komunikacije, da bi dosegli želene rezultate.

Medvladne organizacije so v skladu z načelom subsidiarnosti poklicane sprožiti usklajene pobude za boj proti transnacionalnim mrežam organiziranega kriminala, ki vodijo trgovino z ljudmi in nezakonit promet z migranti. Potrebno je sodelovanje na različnih ravneh; vključevati mora državne in mednarodne ustanove, civilno družbo in svet podjetništva.

*Dolžnost podjetij*⁶ je, da zagotavljajo svojim uslužbencem dostojne delovne pogoje in primerne plače ter da pazijo, da v njihovih distribucijskih verigah ni prostora za oblike zasužnjevanja ali trgovino z ljudmi. Družbeni odgovornosti podjetja se pridružuje družbena odgovornost potrošnika. Resnično, vsakdo bi se moral zavedati, da je »nakup vedno tudi moralno, ne le gospodarsko dejanje«. ⁷

Naloga organizacij *civilne družbe* je ozaveščati in spodbujati h korakom, ki so potrebni za izkoreninjenje in upor proti kulturi zasužnjevanja.

V zadnjih letih je Sveti sedež zbiral boleče klice žrtev trgovine z ljudmi in glasove redovnih skupnosti, ki jih spremljajo na poti k osvoboditvi, in pomnožil pozive mednarodni skupnosti, naj različni akterji združijo sile in sodelujejo, da

⁶ Prim. Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, *La vocazione del leader d'impresa. Una riflessione*, Milano e Roma, 2013. (Papeški svet Pravičnost in mir, *Poklic voditelja podjetja. Razmišljanje*, Milano in Rim, 2013).

⁷ Papež Benedikt XVI., Okrožnica Ljubezen v resnici - Caritas in veritate, Cerkevni dokumenti 127, Družina, Ljubljana 2009, 66.

bi se rešili te nadloge.⁸ Pripravil je tudi srečanja, ki naj bi pomagala osvetliti pojav trgovine z ljudmi in olajšati sodelovanje različnih vpletenih, med katerimi so strokovnjaki iz akademskega sveta in iz mednarodnih organizacij, sile javnega reda držav izvora, prehodnih in ciljnih držav migrantov in predstavniki cerkvenih skupin, ki se trudijo za blagor žrtev. Želim si, da bi se ta prizadevanja v naslednjih letih nadaljevala in se krepila.

*Globalizirati bratstvo, ne suženjstva
in ravnodušnosti*

6. V svojem delu za »oznanilo resnice o Kristu-
sovi ljubezni v družbenih zadevah«⁹ si Cerkev v
svoji karitativni dejavnosti stalno prizadeva, da
bi izhajala iz resnice o človeku. Njena naloga je
vsem pokazati pot k spreobrnjenju, za kar je tre-
ba spremeniti pogled na bližnjega, prepoznati v
drugem, kdorkoli že je, brata in sestro v človeč-
nosti, mu priznati notranje dostojanstvo v resnici
in svobodi, kot pokaže zgodba Jožefine Bakhite
iz pokrajine Darfur v Sudanu. Svetnica, ki so jo
ugrabili trgovci s sužnji in devet let staro prodali
krutim gospodarjem, je po bolečih dogodivšči-
nah postala "svobodna božja hči" po veri, ki jo
je živela v redovni posvetitvi in službi drugim,
posebej majhnim in šibkim. Ta svetnica, ki je ži-
vela v devetnajstem in dvajsetem stoletju, je tudi

⁹ Papež Benedikt XVI. Okrožnica ljubezen v resnici - Caritas in veritate, Cerkevni dokumenti 127, Družina, Ljubljana 2009, 5.

⁸ Prim. papež Frančišek, *Messaggio* al Sig. Guy Ryder, Direttore Generale dell'Organizzazione Internazionale del Lavoro, In occasione della 103 sessione della Conferenza dell'O.I.L. (*Sporočilo* g. Guy-u Ryderju, Generalnemu direktorju Mednarodne organizacije dela, ob priložnosti 103. seje Konference MOD, 22. maj 2014): *L'Osservatore Romano*, 29. maj 2014, str. 7.

danes zgledna pričevalka upanja¹⁰ za številne žrtve suženjstva in lahko podpira prizadevanja vseh tistih, ki se posvečajo boju proti tej »rani na telesu sodobnega človeštva, rani v Kristusovem mesu.«¹¹

S tem ciljem pred očmi vabim vsakogar v njegovi vlogi in v njegovi posebni odgovornosti h gestam bratstva do tistih, ki jih zaslužnjujejo. Vprašajmo se, kako se mi kot skupnost ali kot posamezniki čutimo nagovorjene, ko v vsakdanjem življenju srečujemo ali imamo opravka z osebami, ki bi lahko bile žrtve trgovine z ljudmi, ali ko se moramo odločiti glede nakupa izdelkov, ki bi po vsej verjetnosti lahko bili narejeni z izkoriščanjem drugih oseb. Mnogi od nas zavoljo brezbržnosti, raztresenosti zaradi vsakdanjih skrbi ali iz gospodarskih razlogov zamižijo na eno oko. Drugi pa se odločijo in naredijo nekaj dobrega, se vključijo v združenja civilne družbe ali naredijo majhna vsakdanja dobra dela – ki imajo veliko vrednost! – kot prijazna beseda, pozdrav, »dober dan« ali nasmeh, ki nas nič ne stanejo, a lahko dajo upanje, odprejo poti, spremenijo življenje osebi, ki živi v pozabi, spremenijo pa tudi naše življenje v soočenju s to resničnostjo.

Priznati moramo, da smo pred svetovnim pojavom, ki presega pristojnosti ene same skupnosti ali naroda. Da bi ga obvladali, je potreb-

¹⁰ «Po spoznanju tega upanja je bila "odrešena", ni se čutila več sužnja, ampak svobodna božja hči. Razumela je, kaj je Pavel želel povedati, ko je Efežane spomnil, da so prej bili brez upanja in brez Boga v svetu – brez upanja so bili, ker so bili brez Boga» (Benedikt XVI., Okrožnica *Rešeni v upanju - Spe salvi*, Cerkevni dokumenti 118, Družina, Ljubljana 2008, 3).

¹¹ Discorso ai partecipanti alla II Conferenza Internazionale Combating Human Trafficking: Church and Law Enforcement in partnership, 10 aprile 2014: *L'Osservatore Romano*, 11 aprile 2014, p. 7; (Nagovor udeležencem 2. Mednarodne konference); prim. Papež Frančišek, Apostolska spodbuda *Veselje evangelija - Evangelii gaudium*, Cerkevni dokumenti 140, Družina, Ljubljana 2014, 270.

na mobilizacija v razsežnostih, ki so primerljive razsežnostim pojava samega. Zato nujno kličem vsem možem in ženam dobre volje, vsem, ki so od blizu ali daleč, tudi na najvišjih ravneh institucij, priče rani sodobnega suženjstva, naj ne postanejo sokrivci te bolezni, naj ne odvrnejo pogleda od trpljenja njihovih bratov in sestra v človečnosti, ki jim je bila odvzeta svoboda in dostojanstvo; naj imajo pogum dotakniti se trpečega mesa Kristusovega,¹² ki se nam prikazuje po brezštevilnih obrazih tistih, ki jih prav On imenuje »ti moji najmanjši bratje« (Mt 25,40.45).

Vemo, da bo Bog vsakega od nas vprašal: »Kaj si storil svojemu bratu?« (prim. 1 Mz 4,9-10). Globalizacija ravnodušnosti, ki danes pritiska na življenje mnogih sestra in bratov, zahteva od vseh nas, da postanemo tvorci globalizacije solidarnosti in bratstva, ki jim bo lahko vrnila upanje in jim pomagala pogumno nadaljevati pot skozi probleme našega časa, ob novih možnostih, ki jih ta čas prinaša in jih Bog polaga v naše roke.

V Vatikanu, 8. decembra 2014

Franciscus

FRANČIŠEK

¹² Papež Frančišek, Apostolska spodbuda *Veselje evangelija - Evangelii gaudium*, Cerkevni dokumenti 140, Družina, Ljubljana 2014, 24; 270.

ZA GLOBALIZACIJO BRATSTVA IN SOLIDARNOSTI

Spremna beseda

»Kje je tvoj brat Abel?« je vprašal Bog Kajna. »Ne vem. Sem mar jaz varuh svojega brata?« je odvrnil Kajn. Zgodovina se ponavlja v tisočih in čedalje številnejših oblikah do današnjega dne. Človek se ni kaj dosti ne naučil ne spremenil. Pa mu je bila ljubezen vpisana v naravo in hrepenenje. Tudi obljuba sreče ali nesreče. Bog, starozavezni Jahve - Gospod, je na nešteto načinov izkazoval ljubezen, dobroto in usmiljenje svojemu ljudstvu. Jezus pa nam je razodel, da je »Bog tako ljubil svet, da je poslal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor veruje vanj, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3,16). Tako božična skrivnost Kristusovega učlovečenja kot velikonočna skrivnost njegovega trpljenja, smrti in vstajenja pričujeta za isto resnico: božjo ljubezen! In še – za človekovo dostojanstvo!

Med najbolj nerazložljive človekove lastnosti in pojave štejemo sovraštvo in suženjstvo. Med njima je tesna zveza. Kdor sovraži, želi drugega na razne načine uničiti, si ga podrediti, nad njim gospodovati. Suženjstvo, za katero smo upali, da je stvar preživelih časov, družb in odnosov, se vnovič poraja v številnih, doslej neznanih oblikah. Če bi jih hoteli naštevati, bi tvegali, da bi številne oblike in na raznih koncih sveta prezrli.

Suženstvo ne izbira ne celin ne držav, ne družbenih ali kulturnih sistemov, še manj ljudi glede na njihovo starost, poklic, spol in raso ... Najbolj so ranljivi otroci in ženske, revni in migranti, pozabljeni in brezpravni, tisti, do bi morali biti deležni posebne pozornosti sočloveka in družbe. Pa so zaradi novih oblik suženjstva, krivic in odvisnosti ponižani v človeškem dostojanstvu in pravicah, ki so božjega izvora, ne le sad človeške modrosti in pravičnih zakonov.

Človek, obdarjen z razumom in svobodo, si je vedno prizadeval, da bi bil svoboden v svojih mislih in ravnanju. Na osebni ravni mu to pogosto ne uspeva. Gre za moralno raven, ki jo uničujejo grešna dejanja, ki po nauku apostola Pavla pomenijo moralno suženstvo, od katerega nas je osvobodil Kristus.

Poslanica papeža Frančiška obravnava predvsem suženstvo družbenih, globalnih razsežnosti. Gre za »grešne strukture«, ki so sad nakopičenih osebnih in družbenih dejanj, zakonov in navad, krivic in razmer, tudi medijske manipulacije in gospodarskih sistemov, ki spretno izkoriščajo delo ponižanih in brezpravnih. Med temi so se znašli številni, ki niso osebno odgovorni za svoje stanje. »Suženjsko delo« je stanje, v katerem so se znašli, iz njega pa ne najdejo poti. Pojavi so pravilno zaznavni šele tedaj, ko so zaznavni njihovi vzroki. Ni dvoma, da gre pri tem za številne oblike sebičnosti, izkoriščanja človeka po človeku, bogatenja na račun drugega, vse do brezvestnega ravnanja posameznikov, družb in sistemov, ki uveljavljajo sebične interese.

Kakor takšno stanje dobiva globalizirane oblike, tako jih je mogoče preprečiti in premagati

na enak način: s civilizacijo ljubezni, z globalizacijo pravičnosti in solidarnosti. Vse priznanje tistim, ki to že delajo; vsa podpora tistim, ki si za to prizadevajo; vsi morajo stopiti v njihove vrste. Ne vera ne človeška solidarnost ne dovoljeta brezbržnosti do tistih, ki vpijejo zaradi ponižanja in krivic. Vera v skupnega Očeta, ki je človeka ustvaril po svoji podobi, nas naredil za svoje otroke, med seboj pa brate in sestre, vera v Kristusa, ki je prevzel človeško podobo, je za kristjana najmočnejša spodbuda, da je »človek pot Cerkve«, ker je »Bog postal človek«.

Rafko Valenčič
urednik

Kazalo

Papež Frančišek NE VEČ SUŽNJI, AMPAK BRATJE.....	2
Prisluhnimo Božjemu načrtu za človeštvo.....	6
Mnogoteri obrazi suženjstva včeraj in danes	9
Globlji vzroki suženjstva	11
Skupen boj proti suženjstvu	12
Globalizirati bratstvo, ne suženjstva in ravnodušnosti	15
Rafko Valenčič Za globalizacijo bratstva in solidarnosti	19

CERKVENI DOKUMENTI – NOVA SERIJA

1. Kongregacija za verski nauk,
Doktrinalno navodilo (politika) (2003)
2. Kongregacija za verski nauk,
Premislek (o istospolnih zvezah) (2003)
3. Janez Pavel VI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2004, Vedno aktualna naloga: vzgajati za mir (2003)
4. Janez Pavel II.,
Pismu duhovnikom za veliki četrtek 2004 (2004)
5. Janez Pavel II.,
Apostolsko pismo Ostani z nami, Gospod (2004)
6. Janez Pavel II.,
Poslanica za svetovni dan miru 2005 (2004)
7. Janez Pavel II.,
Pismo duhovnikom za veliki četrtek 2005 (2005)
8. Janez Pavel II.,
Apostolsko pismo Hiter razvoj (2005)
9. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2006 (2005)
10. Kongregacija za katoliško vzgojo,
Navodilo o merilih za presojanje duhovnega poklica (2006)
11. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2007 (2006)
12. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2008 (2007)
13. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2009 (2008)
14. Benedikt XVI.,
Poslanica za svetovni dan miru 2010 (2009)
15. Benedikt XVI.,
Pastirsko pismo irskim katoličanom (2010)
16. Benedikt XVI.,
Ob sklepu duhovniškega leta (2010)
17. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2011 (2010)
18. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2012 (2011)
19. *13. redno splošno zasedanje škofovske sinode – Poslanica božjemu ljudstvu* (2012)
20. Benedikt XVI.,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2013 (2012)

-
21. Papež Frančišek,
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2014 (2013)
 22. Papež Frančišek
Poslanica ob svetovnem dnevu miru 2015 (2014)